

KĽÚČOVÉ POJMY A PREHĽAD VÝZNAMNÝCH MÍĽNIKOV VO VÝVOJI AUDIOVÍZIE

KĽÚČOVÉ POJMY A OSOBNOSTI:

Camera obscura, laterna magica, daguerrotypia, kalotypia, fonograf, zvitkový film, kinematograf, zvukový film, televízia, VHS, digitalizácia.

Louis-Jacques-Mandé Daguerre, William Fox Talbot, Hippolyte Bayard, Eadweard Muybridge, Thomas Alva Edison, George Eastman, Auguste a Louis Lumièreovci, Georges Méliès, John Logie Baird.

CHRONOLÓGIA UDALOSTÍ:

1839

– **Louis-Jacques-Mandé Daguerre** dňa 9. Januára patentoval vo Francúzskej akadémii vied vynález s názvom Daguerrotypia. Obraz vzniká exponovaním na postriebrenú doštičku vystavenú účinkom jódových pár

– **William Fox Talbot** dokončil proces kopírovania negatív/pozitív, ktorý sa dodnes používa v modernej fotografii. Označil ho ako kalotypia (fotogenické kreslenie)

– **Hippolyte Bayard** uskutočnil prvú verejnú výstavu fotografií na svete

1840

– Hippolyte Bayard zverejnil autoportrét „Zbohom, krutý svet!“ ktorý sa stal prvou známou fotografickou manipuláciou

1878

– **Eadweard Muybridge** predviedol fotografie koňa, klusajúceho vo veľkej rýchlosti
– **Thomas Alva Edison** patentoval fonograf, prístroj na záznam zvuku a jeho prehrávanie

1879

– **Eadweard Muybridge** vynášiel **zoopraxiskop**, prvú premietaciu pohyblivých obrázkov

1884

– **George Eastman** si nechal patentovať **papierový zvitkový film**. Toto fotografické médium nahradilo krehké sklenené tabule emulziou nanosenou na zvitku papiera, a umožnilo väčší rozvoj a rozšírenie fotografie

1887

– **Emile Berliner** vynášiel a patentoval **gramofón**.

1888

– George Eastman patentoval skrinkovú kameru (box camera) pre zvitkový film. Eastman si tiež zaregistroval ochrannú známku **Kodak**.

1893

– bolo v USA postavené prvé filmové štúdio **Black Mary**, ktoré využíval T.A. Edison na výrobu filmov pre svoj vynález kinetoskop, ktorý umožňoval sledovať film jednému divákovi.

Na čierno obložená plechová chata s odklopiteľnou strechou sa mohla točiť okolo vlastnej osi, a tak mohlo byť svetlo, nevyhnutné pre projekciu filmu, smerované do rôznych strán.

1895

– **Wilhelm Conrad Röntgen** začal vykonávať experimenty s röntgenovým žiarením vo vákuovej trubici.

– **Auguste a Louis Lumièrovci** vynašli kinematograf. V parížskom Grand Café premietli 28. Decembra verejnosti prvé filmy.

1896

– **Georges Méliès** začal nakrúcať filmy. Stal sa svetoznámym tvorcom najrôznejších filmových trikov. Veľkú časť z nich sám vymyslel, alebo objavil. Bratia Lumièrovci brali kinematografiu iba ako technický vynález, ktorý nemá žiadnu veľkú budúcnosť. On sám bol ale úplne opačného názoru, dobre si uvedomoval potenciál kinematografie ako nástroja pre vytváranie ilúzií a zábavu.

1926

– Prvý prenos televízneho obrazu sa uskutočnil v Londýne.

1927

– Americkým filmom Jazzový spevák bola zahájená éra zvukového filmu. **Kinematografia sa stala plne audiovizuálna.**

1928

– **John Logie Baird** vykonal prvý diaľkový prenos televízneho obrazu medzi Londýnom a New Yorkom.

1934

– začal predaj mechanických televízorov, ktoré boli neskôr nahradené elektronickými.

1935

– v Berlíne začalo prvé pravidelné vysielanie. Vysielalo sa 90 minút, trikrát týždenne.

– **2. novembra 1936 začína pravidelne vysielat' BBC (pre 300 majiteľov TV), tento dátum je pokladaný za začiatok televízneho vysielania, pretože televízne vysielanie bolo určené nielen pre kolektívne vysielanie, ale aj pre individuálnych príjemcov.**

1944

– **John Logie Baird** predstavil elektronický farebný televízor

1948

– v rámci Medzinárodnej výstavy rozhlasu (MEVRO) v Prahe bol prezentovaný úplný kamerový reťazec v elektronickom systéme. Začal sa vyrábať televízny prijímač Tesla. Ešte v tom istom roku, 4. Júla, prebehol prvý priamy televízny prenos z XI. všesokolského zletu na pražskom Strahove.

1953

– začalo pravidelné vysielanie Československej televízie. Televízia vysielala v roku 1953 3 dni v týždni, 1954 4 dni, 1955 5 dní, 1958 7 dní. V USA uskutočnili prvý obrazový farebný prenos, začalo sa farebné televízne vysielanie.

1970

– ČST sprevádzkovala druhý televízny kanál.

1973

– ČST začala farebné vysielanie.

1976

– predstavené VHS (Video Home System).

1980

– začala vysielanie výhradne spravodajská televízia CNN (Cable News Network) s nonstop vysielaním.

1981

– začala vysielanie výhradne hudobná televízna stanica MTV (Music television).

1995

– Prvá komerčná stanica **DCTV – Danubius Cable TV** začala vysielat' 16.januára 1995

1995

– Prvá celoplošná slovenská komerčná stanica **VTV** začala vysielanie 22. apríla 1995
– Internet sa komercionalizuje, v roku 1996 má už 55 miliónov užívateľov.

1996

– na trh uvedené **DVD** (Digital Versatile Disc, slovensky digitálny viacúčelový disk), tento názov vystihuje široké možnosti využitia. Neskôr sa rozšíril aj názov **Digital Video Disc**. Jedným z kritérií pri vývoji DVD bola kompatibilita s kompaktným diskom (CD), takže pre bežného používateľa sú na prvý pohľad na nerozoznanie. Rozmery média zostali zachované, priemer je 12 cm, hrúbka 1,2 mm. Dáta sú uložené v priehlbinách v špirálovitých stopách, rovnako ako pri CD.

2007

– **Steve Jobs** predstavil prvý **iPhone**. Dôraz bol kladený na rozmerný a kvalitný dotykový displej a možnosť rozšíriť si zariadenie o užitočné aplikácie a zábavné hry. Nástup obchodov s aplikáciami **App Store**, neskôr **Google Play Store** rozšíril dopyt po **iPhonoch** a **Android zariadeniach**.

2011

– 30. septembra bolo ukončené analógové vysielanie na Slovensku, od tohto dátumu prijíma Slovenko už iba digitálny televízny signál

2013

– vlastnilo televízny prijímač celosvetovo 79% domácností.

21. STOROČIE A DIGITALIZÁCIA

– za prvé desaťročie ovládla digitalizácia plne zvuk aj obraz a zmenila tak fotografický a filmový priemysel. S tým súvisela aj postupná digitalizácia nosičov audiovizuálneho záznamu.